

Kerken, geheel
nd vormen van
at ook den groei

voor te bespre-
kelijke statistiek

G. GULIJT.

Ursluus. (XL)
niet de gerech-
die voor God

dergeboorte zon-

de goede werken
lang wij in dit
De Wet Gods
allen, die niet
g zijn. Derhalve
mag zijn, dat
lezen hoorde zal
om in 't gericht

ken zoo dikwijls
d worden, ver-

nepeel, uitgezon-
christus, kunnen
schoon wij alles
en doen, zouden
er verschuldigd
echter zou ons
belooning volgt
e Goddelijke be-
diend, maar als
chonken.

in niets tot onze
gerechtaardigd
onden worden?

G. B.

hulp opleiding

van Ds H. V. te
n H. de B. te R.
wed. v. S. te A.

SCHILDER,
Giro 127278.

k stond onder
K. S.

VIEZEN
effende, aan
(Groningen.)

staand onder-
voonlijk klein-
is, dan wat de

it is inderdaad
oof is nog niet
reikt nog niet

oovigen", dan
bij wie geloof
of zulken, die
stand van: „ik
ik durf niet, ik

rek enkele weken

betreft, heeft
het huwelijk
en opvoedings-
gemeenschap²⁾;
dienst van den
van de vrouw
den man; en
van gezin en
een belangrijk,
zelf en daar-
arbeid van den
en. Bovendien:
n; niets doen
eral op seksueel
de werklozen
seksuele behoef-
reekt. Vandaar
n dag langs de
heid der oogen
ischheid afge-

ndt de gevolgen
materieel op-
beft van de in-

Vereeniging voor
4.
welijksvragen van
ging van Natuur-
2, blz. 1-2.

Het is merkwaardig, dat deze houding tegenover
God en Zijn Woord in de Schrift zelf niet aan-
getroffen wordt.

Zelfs bij den man, die zoo vaak als een voor-
beeld van zulk zwak geloof wordt aangehaald,
vinden wij dit niet.

Ik denk hier aan dien vader uit Marcus 9:24,
die zegt: „ik geloof, kom mijne ongeloofvigheid te
hulp”.

Duidelijk zegt hier immers deze man: „ik geloof”.
Als hij daaraan toevoegt: „kom mijne ongeloofvig-
heid te hulp”, beteekent dat: „Heere, daar komt
uit mijn ouden mensch nog zooveel op, dat mij
mijn geloof wil ontrukken; sla dat neer”.

Maar van een afwisseling van geloof en ongeloof
of van een „wel willen naar niet durven of kunnen
gelooven”, van zulk een „half en half geloof” is
hier heelemaal geen sprake.

Nog eens, waar vindt ge u in de Schrift ge-
teekend die figuren; dat maar niet komen tot de
aanvaarding van Gods belofte; die almaar weer
zeggen: „ja, maar zou het wel voor mij zijn?”

Waar vindt ge in de Schrift geteekend die men-
schen, die nu eens wel gelooven, dat zij kinderen
Gods zijn en dan weer niet?

De Schrift weet daar niet van.

En nu is het zoo wonderlijk, dat in het leven
der gemeente juist deze gestalte zoo'n groote plaats
inneemt; dat men op huisbezoek en bij heel den
ambtelijken arbeid telkens weer juist daarop stuit,
dat men van de prediking vooral verwacht, dat
men met deze levenshouding rekening zal houden.

Daaruit blijkt wel heel duidelijk, dat wij in het
leven der gemeente in deze dingen het spoor bijster
zijn, dat wij zijn afgeweken van de eenvoudigheid
des Woords.

Tegelijk ligt daarin opgesloten, dat wij tegen-
over deze houding van „niet gelooven — wel ge-
looven”, tegenover deze houding van „permanent
half gelooven” telkens ons verkeerd gedragen.

Wij zijn zoo geneigd (en de menschen wien het
aangaat vragen dat ook van ons) om dit gebrek
in het leven des geloofs tegemoet te treden met
een soort medelijden.

„Och, die arme bekommerden”, zeggen wij dan,
„zij hebben het zoo moeilijk; maar — zij be-
hoeven toch niet bang te wezen; laten zij maar
getroost zijn: zij hebben toch wel deze en gene
kenmerken, waaruit blijkt, dat het met hen, goed
beschouwd, in orde is.”

Het gekrookte riet en de rookende vlaswiek
moeten dan dienst doen om duidelijk te maken,
dat die gestalte van bekommering toch wel wezen-
lijk zijn plaats heeft in de gemeente van Christus,
ja, dat Christus op zulken eigenlijk met bijzondere
tredeerdheid en zorg neerblijkt.

Zelfs komt men er soms toe om het voor te
stellen als zou die houding van „nu eens wel, dan
weer niet gelooven”, of van dat „nooit heelemaal
gelooven” beter zijn, van meer ernst getuigen, dan
het staan in ongebroken zekerheid.

Dat dit verkeerd is behoeft nauwelijks betoogd
te worden.

Zeker, gebrek aan geloofszekerheid brengt groote
ellende in het leven.

Maar dat is met alle zonde zoo.

En evenmin als wij, wanneer wij met een andere
zonde te doen hebben, beginnen met te zeggen:
„wat zijt gij toch een arme stakkerd, wat hebt
gij het toch moeilijk”, mogen wij dat doen bij den
twijfelaar.

Evenals bij elke andere zonde zullen wij begin-
nen met de zonde als schuld voor te stellen, als
iets, dat te bestraffen is.

Dat is het, waarop ik met betrekking tot wat
onder ons gewoonlijk kleingeloof genoemd wordt
sterken nadruk wil leggen.

Al dat niet-gelooven, tijdelijk of pertinent, is
zonde.

Wij hebben Gods belofte, klaar als de dag.

komsten van zijn kinderen of van hetgeen de
vrouw verdient, is vaak een bron van conflicten.
En geen wonder, want de orde van het gezin is
hier omgekeerd en de natuurlijke verhouding tus-
schen ouders en kinderen scheef getrokken. Een
andere bron van conflicten vormt het werkloos
worden van inwonende kinderen. Hierdoor dreigt
de saamhorigheid van het gezinsleven te loor te
gaan. Immers in zeer vele gevallen zijn een of
meer kinderen een belangrijke steun voor het ge-
zin. Worden dezen werkloos, dan kunnen zij niet
alleen niet meer in eigen onderhoud voorzien,
maar dragen zij ook thuis niets meer bij tot onder-
houd van het gezin. Vooral dit laatste, het zich
tot een plicht rekenen naar vermogen in de gezins-
lasten deel te nemen, wordt sterk gevoeld.

De ongunstige invloed van de werkloosheid valt
verder te constateeren bij de opvoeding van het
z.g.n. moeilijke kind.⁴⁾ Al moge misschien het
aantal moeilijk opvoedbare kinderen als gevolg van
werkloosheid der vaders niet toenemen, wel heb-

4) De moeilijke kinderen kenmerken zich naast gebrek
aan zelfbeheersching en aanpassingsvermogen door hun
prikkelbaarheid. Bij teleurstelling of bestraffing vertoonen
zij ongeremde driftbuien en gaan zij spoedig tot handtas-
telijkheden over. Vaak vertoonen zij onmaatschappelijke
neigingen en allerlei zedelijke tekortkomingen zooals veel-
vuldig spijbelen, liegen, phantaseeren, lasteren, stelen en
vernietigen.

Beteekend en verzegeld in den Heiligen Doop.
Alle niet-gelooven is in twijfel trekken van
wat de Waarachtige God Zelf zegt.

Welke verontschuldigen men daarvoor ook
aanvoert —, het mag niet, het is niet te veront-
schuldigen, het is zonde.

Natuurlijk zal de ambtsdrager, als hij deze din-
gen zegt, dat niet hard en liefdeloos mogen doen.
Hij zal daarbij niet mogen gaan staan op de
hoogte van zijn eigen geloof, van zijn eigen
deugdzzaamheid in deze dingen.

Hij zal zich moeten stellen op de hoogte van den
eisch des Heeren, waaronder hij zich buigen moet
met hem of haar tot wie hij spreekt.

Zoo blijft hij bewaard voor hardheid, maar
tevens zal hij er zoo van worden afgehouden, dat
hij, denkende aan eigen zwakheid, eigenlijk het
ongeloof van wie hij behandelt, vergoelijken
zou.

Eerst in de tweede plaats, als middel om den
twijfelaar te dringen tot het laten varen van zijn
verkeerde houding, mag komen het wijzen op het
leed, dat dat twijfelen in zijn leven brengt, en op
den rijkdom, dien het gelooven geeft.

Maar vóór op de eisch des Heeren, Die op Zijn
Woord wil geloofd zijn.

En de twijfelaar zelf moet verstaan, dat hij er
geen recht op heeft te vragen, dat men hem be-
klage, moet verstaan, dat hij verdient, dat men
hem om zijn ongeloof bestraft.

Zoo alleen komen wij op vasten grond, op ge-
zonde basis te staan.

En het middel, waardoor men verder den twij-
felaar, dat is, in den grond der zaak, den onge-
loovige van zijn ongeloof kan helpen zich te be-
keeren?

Dat is dit, dat men hem duidelijk maakt, dat zijn
ongeloof wortelt in het feit, dat hij niet direct
ziet op de belofte, die zonder meer geloofd mag
en moet worden, de belofte, die, in haar komen
tot ons, de voorwaarde om geloofd te mogen wor-
den in zich draagt, maar dat hij telkens weer de
voorwaarde voor het mogen aanvaarden van deze
belofte wil zoeken in zichzelf.

Daaruit vloeit voort, dat men niet moet pro-
beeren den twijfelaar te helpen met te wijzen op
„kenmerken”.

Want juist zijn zoeken van kenmerken is oor-
zaak van zijn gebrek aan zekerheid.

Ik vind zoo jammer, dat Ds Buffinga in „Credo”
pas weer geschreven heeft, dat hij nooit heeft
kunnen begrijpen, waarom men Schriftuurlijke
kenmerken niet zou mogen gebruiken om den
bekommerde te helpen.

Ik wou zoo graag, als Ds Buffinga daar toch
over schrijft, dat hij dan in elk geval probeerde
de argumenten, die tegen zulk kenmerken-gebruik
worden aangevoerd, te ontzenuwen.

Indien hij maar eens één Schriftuurplaats aan-
voerde, waaruit blijkt, dat een bekommerde op
zulk een wijze tot zekerheid kan worden gebracht.
Maar zulk een plaats is er in heel de Schrift niet
te vinden.

Dat kan ook niet.

Het mogen rusten in Gods belofte, het mogen
rustig en blijde zijn in de zekerheid van Gods
vergevende liefde hangt enkel af van het feit of
de belofte tot mij komt en daarom is er voor den
twijfelaar geen andere weg ter genezing, dan die
eene: geheel afzien van zichzelf en heenzien alleen
naar de belofte Gods.

Een andere weg is er niet.

Laat Ds Buffinga b.v. alléén maar eens deze
vraag beantwoorden: „hoe kan iemand, die niet
staat in het geloof er ooit zeker van zijn, dat wat
hij bij zichzelf vindt aan liefde en blijdschap, op-
komt uit den wortel des geloofs, der wederge-
boorte?”

Dat kan ik immers alleen weten door het geloof.
Daarom kan het zien dezer kenmerken niet tot de

ben de psychiaters geconstateerd, dat de opvoeding
van kinderen, die groote moeilijkheden opleveren,
onder den geest van verslapping of van groote
zorg, die in vele werkloze gezinnen heerscht, ernst-
stig lijdt. Volkomen hetzelfde stelden de leiders en
leiders van consultatiebureaux voor moeilijke
kinderen te Amsterdam en 's Gravenhage vast. Zij
zijn ervan overtuigd, dat voor vele kinderen, waar-
over de bureaux thans hun zorgen moeten uit-
strekken, die bemoeienis zou kunnen worden over-
gelaten aan de ouders, zoodra de vader weer werk
had.⁵⁾

Dat de werkloosheid demoraliseerend inwerkt
op het gezinsleven komt ten slotte nergens duide-
lijker tot uiting dan in de gevolgen van de werk-
loosheid der jeugd zelf. Dat de gevolgen van jeugd-
werkloosheid, die zulk een grooten omvang heeft
aangenomen⁶⁾, zoo verschrikkelijk zijn, vloeit
eenerzijds voort uit de omstandigheid, dat de ar-
beid niet alleen brengt vervulling van de nood-
zakelijke levensbehoeften, maar ook is een middel
tot tucht, zoowel in lichamelijken als geestelijken
zin. Anderzijds moeten de ontzettende gevolgen
van jeugdwerkloosheid gezocht worden in het feit,

5) A. Folmer: Het gezin en de werkloosheid. Geschre-
ven van de Ned. Herv. Vereeniging voor geestelijke volks-
gezondheid, III, blz. 59.

6) Men schatte het aantal jeugdige werklozen van 14-
24 jaar in 1935 op ongeveer 160.000.

zekerheid des geloofs voeren, maar enkel daarop
volgen.

God geve, dat in Zijn Kerk die geloofshouding,
al meer, de overheerschende, de eenige worde.

Dat alle kleingeloof, zoowel dat, waarover de
Schrift spreekt, als dat, wat onder ons klein-
geloof genoemd wordt, maar dat in het wezen der
zaak ongeloof is, plaats make voor het juichend
rusten in het Woord onzes Gods, Die niet liegen
kan.
D. v. D.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

„Wat de Staat kan doen”.

In een belangwekkend artikel (getiteld „Her-
oriëntering”) geeft de heer F.uykschot in „De
Gids” (orgaan van het C. N. V.) van 10 Nov., een
beschrijving van de totaal gewijzigde economische
en politieke verhoudingen in Europa. Volkomen
terecht besluit de schrijver, dat de omwenteling,
die zich in ons werelddeel voltrokken heeft, ook
voor ons land gevolgen heeft. En hij meent dat ons
bedrijfsleven in den nieuwen strijd, dien het wacht,
zonder de krachtige hulp en het initiatief van de
overheid, weinig zal kunnen beginnen. In dit ver-
band wijdt de heer F. ook eenige zinnen aan de
werkloosheidsbestrijding en aan de besprekingen,
die in de Tweede Kamer zijn gehouden naar aan-
leiding van de „Tariefmachtigingswet”.

„De regeering”, zoo luidt het, „kwam met voor-
stellen tot stimuleering en bescherming van de
industrie. In het parlement dreigde dit bijna op
een kabinetscrisis uit te loopen.

Ziet men in de Tweede Kamer niet den econo-
mischen stormloop van het fascisme en verwante
groepen? Wij hebben den indruk, dat het in den
parlementairen strijd niet ging om toekomstig-
heden, maar om de tegenstelling tusschen de vrij-
handelsidee en de Tilburgsche economi-
sche school. De roomsche economen
en sociologen zijn voor het meeren-
deel op Tilburg en Nijmegen georiën-
teerd, waar het protectionisme niet als
een tijdelijke noodzakelijkheid, maar
als een principiële eisch wordt ge-
steld.”

„Er is een geest van heroriëntering werkzaam,
die naar economische zelfhulp voert. De room-
sche volksgroep wordt hier door eigen
mannen naar volledig protectionisme
gestuwd. Daartegenover hebben de liberale econo-
men nog steeds een sterke stelling in hun vrij-
handelsburcht. Den sociaal-democraten ontbreekt
het voorts niet aan knappe economen, die het
meest naar het liberale vrijhandelsprincipe over-
hellen.

De protestantsch-christelijke volksgroep bezit
helaas geen leidende figuren op economisch gebied,
zoodat in onzen kring geen eigen geluid wordt ver-
nomen.

Wordt het niet hoog tijd, dat voor deze volks-
groep een economisch centrum wordt geschapen?”
Tot zoover de heer F. (spat. van ons.)

Wat ons eerst opvalt, is zijn oordeel over de
belangrijkheid van het Tilburgsche centrum. In ons
vorige artikel hebben we er reeds op gewezen,
dat wij goed zullen doen met kennis te nemen van
de publicaties der Katholieke sociologen, in het
bijzonder van die, welke in hun maandschrift
„Economie” verschijnen. De beteekenis b.v. van het
opstel van den heer Truyen, dat ons reeds
eenigen tijd bezighoudt, gaat ver uit boven die van
beschouwingen van verschillende andere deskun-

dat de jeugd idealistisch staat tegenover de maats-
chappij en veel van de samenleving verwacht.
Terecht wees Pompe⁷⁾ er dan ook op, dat juist in
de gevoelige periodes der puberteit en adolescentie
(jongelingsleeftijd) de slagen, die de werkloosheid
aan den persoon toebrengt, dubbel hard aankomen.
Deze periodes zijn vervuld met droomen en ver-
langens, die reeds in gewone tijden door de rea-
liteit, de nuchtere werkelijkheid, belangrijk beknot
worden. De werkloosheid stelt tegenover deze
jeugdidealen de leegte van een nutteloos bestaan.
Kent de werkloze vader althans nog één plicht:
stempelen en is hij nog gedurende een zeker ge-
deelte van den dag aan den tijd gebonden, de
jeugdige werkloze kent geen enkelen plicht, is
aan geen klok gebonden. Zijn dag is volkomen
doelloos, zijn tijd is geheel leeg. Geen wonder dat
ontmoediging, verbittering en opstandigheid het
gevolg zijn en botsingen met de maatschappij in
zulk een toestand vaak voorkomen. De toeneming
van de jeugdcriminaliteit staat dan ook met het
werkloosheidsverschijnsel in direct en nauw ver-
band.

D. A. C. D.

7) Prof. Mr. W. P. J. Pompe: De onmaatschappelijkheid
der jeugd in het kader der huidige maatschappij. Verslag
van het Landelijk Congres der Ned. Vereeniging voor gees-
telijke volksgezondheid, 6-7 Mei 1935, blz. 20.

digen op economisch gebied. Men zou kunnen zeggen, dat zijn werk met dat zijner mede-auteurs, in het bijzonder dat van de leermeesters, een politiek program vormen. Een program, dat op verwezenlijking aandringt. Punt voor punt.

De vorige maal hebben wij eenige aandacht geschonken aan maatregelen, die volgens den heer Truyen het particuliere bedrijfsleven zou kunnen en moeten nemen om de rationalisatie-werkloosheid te bestrijden, „om”, zooals het heet, „de maatschappij van het moderne ziekteverschijnsel der rationalisatie-werkloosheid te verlossen”.

De schrijver besloot echter zijn opsomming met de woorden:

„De doorvoering van deze maatregelen van het particuliere bedrijfsleven gaat het bedrijfseconomisch en sociaal raam van de afzonderlijke onderneming verre te boven. Op zijn minst is daarvoor reeds een bedrijfstaksgewijze regeling noodzakelijk. De regeling in den bedrijfstak, op zichzelf al ingewikkeld genoeg, wordt nog veel ingewikkelder voor de beheersching van de economische en sociale verhoudingen in de moderne maatschappij, als de overheid zich met de regeling der techniek gaat bemoeien. Deze bemoeiing gaat in de richting van de regeling van productie en van de organisatie van den menscheelijken arbeid”.

...

Op deze woorden laat de heer Truyen nu een overzicht volgen van wat de Staat zou kunnen doen om het ontstaan van overcapaciteit te verhinderen, wat dus de taak van de overheid op het gebied van de regeling der productie, allereerst zou kunnen zijn, opdat niet plotseling een overproductie zal ontstaan, tot groote schade van het bedrijfsleven.

De Staat, zoo luidt het, kan het ontstaan van die „over-capaciteit” verhinderen, „door het invoeren van concessiewang voor de oprichting van nieuwe ondernemingen (contingenteering van de investeringen), en door het voorschrijven van normen bij oprichting van nieuwe, en uitbreiding en gebruikmaking van oude bedrijven (oprichting van dwangcartels)”. (Zooals bekend bestaat er sinds korten tijd een wet, die de oprichting van bepaalde nieuwe bedrijven aan de goedkeuring der overheid onderwerpt. Zij is, als wij ons niet vergissen, mede met het oog op de vestiging van de voor ons land nieuwe aluminium-industrie ingevoerd, teneinde ongewenschte concurrentie te voorkomen).

De Staat kan, vervolgt het artikel, „de slechte gevolgen der bestaande overcapaciteit verzachten door invoering van een vergunningstelsel voor de gebruikmaking van oude en het invoeren van nieuwe machines (temporeisering van de mechanisatie) en door contingentieering van de productie”.

„Productie-regelend kan de Staat eveneens optreden, door de bevordering van de invoering van het systeem van voorbereiding en begroting van de toekomstige productie en afzet per bedrijfstak, waardoor een zoo groot mogelijke spreiding van de werkgelegenheid over het heele jaar kan worden verkregen (planning en forecasting). (Het Engelsche werkwoord to forecast beteekent voorspellen; het wordt voornamelijk ten aanzien van een ander „conjunctuurverschijnsel”, n.l. dat van het weer, gebruikt.)

Met opzet hebben wij eenige zinnen gespatieerd laten drukken; zij geven aan welk een grooten invloed de Staat op die wijze op het bedrijfsleven verkrijgt. Hij zal bepalen of en hoe een nieuw bedrijf zal worden opgericht, welke machines gebruikt mogen worden, en hoe groot de productie per bedrijf mag zijn. Zulke „afspraken” zijn niet onbekend; ook de „trust” of het „cartel” oefent dwang in die richting uit, en reeds is meer dan eenmaal de hulp der overheid ingeroepen om een bepaalde overeenkomst verbindend te verklaren (zoo in de textielbedrijven, vooral ten aanzien van de verdeling der werkgelegenheid voor de vervaardiging van bepaalde exportgoederen). Maar hetgeen hier gesuggereerd wordt, beteekent nog een veel krachtiger beheersching van het bedrijfsleven, vooral wanneer het „systeem van voorbereiding en begroting van de toekomstige productie en afzet per bedrijfstak” ingevoerd zou worden. Men denke ter vergelijking maar eens aan de landbouwcrisiswetten en hun gevolgen. Of aan de „verkeerscoördinatie” (spoor, tram en autobus).

...

Er is echter nog meer.

„Uitgaande van de aanbodzijde van den arbeid, kan de Staat eveneens de invoering van nieuwe technieken remmen, door het stellen van verdere voorwaarden, waaronder de menscheelijken arbeidskracht gebruikt mag worden.

Eenerzijds kan de Staat op de arbeidsmarkt regelen ingrijpen door de invoering van de arbeidsverkorting met behoud van het oude loon, dwingend voor te schrijven, en regelen te stellen omtrent minimumloon, werktijden en verdere arbeidsvoorwaarden”. (Zooals b.v. in de Vereenigde Staten geschiedt. Men denke aan

de bekende „Wages and hours bill”, die nog niet zoo heel lang geleden van toepassing is geworden.)

„Anderzijds kan hij het aanbod van menscheelijken arbeidskrachten direct en indirect beïnvloeden. Direct door inkrimping van het aanbod, tengevolge van de invoering van den arbeidsdienst en uitbreiding van den militairen dienst, de bevordering van het terugvloeden in de huishouding van vrouwelijke arbeidskrachten, het tegengaan van den trek naar de stad, het trekken van leeftijdsgrizen, het bevorderen der emigratie, de verhooging van den leerplichtigen leeftijd, het in de hand werken van het pensionneeren en van de verlaging van den pensioengerechtigden leeftijd. Indirect door maatregelen ten aanzien van de vakopleiding en het leerlingwezen, de herscholing, de plaatsing en de distributie van de werknemers, het recht van ontslag en de verplichte arbitrage van arbeidsgeschillen”.

Onwillekeurig denken we bij het lezen van deze opsomming, die voor zichzelf spreekt, aan verschillende wetsontwerpen, die onlangs door het departement van Sociale Zaken aangekondigd zijn.

Het is zonder meer duidelijk, concludeert de heer Truyen, dat de regeling van den technischen voortuitgang door dit complex van maatregelen een vrije economie onmogelijk en een geleide economie noodzakelijk maakt.

Hij voert dan een zeker pleidooi voor een „mengvorm” (zooals de schrijver dat uitdrukt) van vrijheid en gebondenheid. Maar, (en dat laat duidelijk zien dat het aantal vrijheidsgraden in dien mengvorm zeer gering is) zegt de auteur met nadruk, „ook in dezen mengvorm van vrijheid en gebondenheid, of van naar zekere mate gebondene vrijheid, al naar gelang de concrete omstandigheden dit vorderen, zal de overheid bij de controle van de productie en van de arbeidsmarkt niet stil kunnen blijven staan. Eenmaal de quantitative controle aangevangen van de productie van de binnenlandsche industrie, om deze aan den afzet aan te passen, zal een nationaal geleide economie zich, met het oog op de werkgelegenheid, moeten uitspreken tot de controle van den im- en den export en tot de beheersching van het binnenlandsch verbruik”.

„De duurzame regeling in grooten stijl van de productie zou derhalve als direct gevolg moeten hebben op economisch gebied: contingentieering van den invoer, om het aandeel van het buitenland in de binnenlandsche markt vast te stellen, of te beperken; regeling c.q. contingentieering van den export, om het aandeel in den export te bepalen; regeling van het prijsmechanisme voor den afzet in het binnenland, het geven van exportpremies en het doen van heffingen bij den invoer”.

...

Laten we het nu bij de weergave van deze suggesties laten. Zij vormen een indrukwekkend geheel; zij laten zien hoe de economische toekomst van ons land door een belangrijke en zeer invloedrijke volksgroep voorgesteld wordt.

De heer Truyen geeft echter nog meer, en ook dat is de moeite van het overdenken waard. Daarover een volgend keer.

We willen echter gaarne eerst aandacht schenken aan de slotzinnen van het artikel van den heer Fuykschot, aan het begin aangehaald.

A. B. t. B.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

Rotterdam, 12 November 1938.

Geachte Redactie,

In Uw nummer van 9 September hebt gij een stukje van de „IJmuider Kerkhede” overgenomen, waar ik niet breedvoerig op wensch in te gaan, daar mijn rectificatie, voor zoover het mij persoonlijk betreft, thans van algemeene bekendheid kan worden geacht. Gij kunt haar ten overvloede vinden in het Octobernummer van „Geloof en Vrijheid”.

Eén zinsnede echter zou ik gaarne, ook thans nog, in Uw geëerd blad zien rechtgezet, daar mij gebleken is hoeveel misverstand daardoor is ontstaan en hoe de arbeid van ons Landelijk Werk-Comité Dr O. Schabert daardoor werd bemoeilijkt.

Bedoelde zinsnede luidt als volgt: „In den laatsten tijd heeft Dr Krop een kring van medewerkers gezocht voor zijn actie. Er is al op gewezen, naar ik meen door Prof. Schilder in „De Reformatie”, dat Dr Krop ook N.S.B.ers onder zijn medewerkers heeft”.

Om deze zaak recht te zetten is het wellicht voldoende hier de circulaire over te nemen, die de heer Lasterie en ondergeteekende in 1936 aan al onze correspondenten verzonden.

Zij luidt als volgt:

Verklaring.

Bij de vele moeilijkheden, die het Landelijk Werk-Comité op zijn weg ontmoet, is er één bijgekomen, n.l. het verwijt van directe of indirecte N.S.B.-propaganda. Voorwendsel of aanleiding daartoe is de aanwezigheid in ons midden van baron van Lynden

van Horstwaerde, die inderdaad bij de N.S.B. is aangesloten. Daarom gevoelen ondergeteekenden, om alle misverstand te vermijden, zich tot de volgende verklaring gedrongen.

Baron van Lynden was steeds de penningmeester van den Baltischen Rusland Arbeid in Nederland, lang vóórdat er een N.S.B. bestond. Van alle financiële aangelegenheden, nationaal en internationaal, is hij het best op de hoogte en wij verheugen ons hartelijk in zijn trouwe medewerking sinds 1930. (Zie Januari-nr van „Geloof en Vrijheid”, 1936.)

Toen zijn politieke zienswijze hem in de aangegeven richting dreef, heeft hij onmiddellijk zijn mandaat ter beschikking gesteld en zou zelfs gaarne gezien hebben, dat zijn ontslag werd aangenomen om ons werk te vrijwaren voor een oppositie en een verdachtmaking, die hij aanstonds voorzag. Nimmer hebben wij er echter aan gedacht op dat voorstel in te gaan, daar wij — nog afgezien van onze persoonlijke gevoelens van vriendschap — de onmisbaarheid van onzen Isten penningmeester in ons midden gevoelden, en zijn volkomen correcte houding bijzonder waardeerden. Nooit toch werd onze actie, die beslist buiten elke politiek staat, door hem voor zijn staatkundige idealen gebruikt of misbruikt.

Ons Landelijk Werk-Comité gaf voorts aan al zijn correspondenten en medewerkers steeds het advies, geen propagandisten van welke partij ook, te laten optreden onder onze vlag. En, voor zoover ons bekend, heeft niemand zich schuldig gemaakt aan de fout, die wij signaleerden.

Bijzonder pijnlijk werden wij daarom getroffen door de onjuiste zienswijze, die hier en daar schijnt post te vatten, alsof onze arbeid direct of indirect de „misleidende propaganda” der N.S.B. in de hand werkt en het gestorte geld ook daartoe dient. Met kracht en klem kunnen wij verklaren, dat zulks in het verleden nimmer het geval was en in de toekomst ook nimmer geschieden zal.

De medewerkers van Baron van Lynden van Horstwaerde sinds 1930:

Dr F. J. KROP, Rotterdam.

J. E. LASTERIE, Den Dolder.

Hiermede hoop ik deze aangelegenheid tot haar juiste proportie te hebben teruggebracht. Het zou zeer jammer zijn als door een betreurenswaardig misverstand het schoone werk van ons Landelijk Werk-Comité schade ondervond, zeer zeker — daarvan ben ik overtuigd — tegen Uw bedoelen.

Met vriendelijken dank voor de opname dezer regelen,

Hoogachtend,

Uw dw.,

F. J. KROP.

Naschrift. Gemakshalve plaats ik dit stuk onder „Stemmen uit onze Kerken”. Ik merk op:

a. Een rectificatie terzake van wat in „Perschoon” overgenomen is, behoort in 't algemeen bij het blad waaruit geciteerd werd. Gaarne willen we echter ten overvloede Dr Krop ter wille zijn.

b. Het is me niet geheel duidelijk wát eigenlijk te rectificeren is. „IJmuider Kerkhede” schreef, dat Dr Krop in den laatsten tijd medewerkers heeft gezocht. Daar is dus niet gezegd, dat hij die zocht onder nationaal-socialisten. Het is trouwens bekend, dat hij ze zocht uit allerlei kerk. Vervolgens wordt dan door „IJmuider Kerkhede” opgemerkt, dat ook N.S.B.-ers onder de medewerkers van Dr Krop zijn. Dit wordt door Dr Krop in geen deele weersproken. We hooren verder alleen iets over baron v. L. v. H.

c. Ik begrijp ten volle de moeilijkheden waarvoor Dr Krop staat. De meeste keuren, dat ik over hem schreef, heb ik trouwens mijn waardeering openlijk uitgesproken. De kern van het bezwaar wordt echter niet geraakt. Het gaat bij mij daarover, dat N.S.B.-ers, en dan met name iemand, die zoo openlijk voor deze kerkverwoesters uitgekomen is als dhr v. L. v. H. gedaan heeft, kunnen zeggen: ziet, hoezeer wij de kerkvervolgers bestrijden. De laatste dagen bewijzen op schrikkelijke manier, dat nationaal-socialisten en communisten t.a.v. de kerk elkaar niets te verwijten hebben.

d. In ons nummer van 18 December 1936 heb ik reeds herinnerd aan een vraag, door mij gesteld aan het comité, zulks naar aanleiding van een ook tot mij gekomen vraag om mee te werken. Ik heb er geen behoefte aan, temeer waar ik Dr Krop's moeilijkheden ken, deze zaak weer op te halen, maar spreek toch uit, dat wat ik in de pers opmerkte, in geen enkel opzicht met de feiten in strijd gekomen is.

e. Daarom zou ook mijn beschikking op het aanbod van baron v. L. v. H. inzake beschikbaarstelling van zijn mandaat anders zijn geweest, had ze aan mij gestaan, dan ze bij Dr Krop geweest is. Met beoordeelend van personen heeft dat natuurlijk weer niets te maken.

f. De actie van Dr Krop staat „beslist buiten elke politiek”. Maar dat kan niet. Deze actie kan slechts de communisten christelijk veroordeelen als ze hun politiek veroordeelt. Wie nu d'ezé verwerpt, heeft daarmee reeds het nationaal-socialisme geoordeeld. Ook de nationaal-socialisten hebben al een massa kwaad gedaan met hun bevel aan de kerk, zich buiten de politiek te houden. De politiek wordt al meer principiële politiek; en het wordt met den dag moeilijker (lees maar weer de kranten van deze week) het „hoofd van een bevrienden staat” zijn grondwettelijke eer te geven en tegelijkertijd christelijk getuigenis te geven aangaande zijn werk als leider van een politieke actie (Hitler).

g. Waar dus ons blad niet over concrete beweringen tot de orde geroepen is, streelen we ons slechts met het gevoel, een welwillend man als Dr Krop is, een dienst te hebben gedaan, die we hem gaarne bewijzen, maar zonder dat we daartoe door een fout onzerzijds gedwongen zouden zijn.

h. Niet Dr Krop is beschuldigd van misleidende propaganda voor de N.S.B., doch de opmerking is gedaan en blijft o.i. van kracht, dat de N.S.B.-ers zich in hun propaganda kunnen beroepen op namen uit het Werk-Comité; en ik zou nog Dr Krop willen aanraden, dit aan deze heeren onmogelijk te maken.

K. S.

Dr W.

Dr van

Ook in niet geheel zich ook hoewel genade geen ons a n l aan ien een wen door ons Gods v e den kan worden 2:4). Ee verha wel, die wordt ge hebben. een steer genen na t en, wa wil men uit de g wel een drinkt 11:29) Welke t niet.

Hier zie zijn, die t van genad stelt als w verborgen Es. Maar borgen wi ons dezo Es of een heeft). M opdracht c aangebode van het a graad van dien van straf op d men de s niet beroe om allee houden. Dr van

GO
HET LIJ
onze groote
Dan volgt
maarde seri
Voorts een
enz. enz. L
houden alti
Let r

1. KERSTPA
KRAAN—v. d.
Oudejaarsavon
ning Manasse.
eerste Huisgez
bloed van het I
Kerstfeest thu
Weduwe Johar
ZES deeltjes,
tijn verhalen,
sl. f.039.

2. KERSTPA
Arie van den
gensb. II. T
Pruisen en C
rend hist. ver
LEUR. Kleine
haal uit het l
pl. in 3 geill
samen slechts.

3. KERSTP.
Vaders Oudst
II. IDSARDI
Friesland. II
NER. Om het
winning in ee
BIJLSMA. De
pende vertellin
in 4 geill. car
men sl. f.099.

4. INEENS de
Extra koopje!

5. MENKE
kop. 'n Vreen
kop" met z'f
gensb. 136 bl.
cart. bd. f.055
5. P. A. D
reus. Bekrooi
op onze binne
pl. fr. geill. ca